

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Mgr. J.**, bytom B., zastúpeného *Advokátskou kanceláriou L., s. r. o.*, so sídlom B. B., proti žalovanej **Obci Kružlov**, so sídlom Kružlov 141, IČO: X., *zastúpenej JUDr. L. J., advokátkou so sídlom P.*, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovanej číslo: 363/2010 zo dňa 08. decembra 2010 na základe žaloby o odvolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 27. septembra 2011, č. k. 1S/14/2011-98 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove z 27. septembra 2011, č. k. 1S/14/2011-98 v napadnutom výroku o náhrade trov konania **z r u š u j e** a v tomto rozsahu mu vec **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) napadnutým uznesením konanie zastavil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Zároveň rozhodol o vrátení súdneho poplatku vo výške 59,37 eura.

Rozhodol tak podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) s poukazom na § 250h ods. 2 OSP, pretože žalobca po podaní žaloby telefaxovým podaním zo dňa 21. augusta 2011 doplneným jeho originálom vzal žalobu späť a konanie žiadal zastaviť.

O trovách konania rozhodol podľa s § 146 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP tak, že nepriznal žiadnemu z účastníkov konania právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, pretože konanie bolo zastavené.

Nepriзнание náhrady trov konania žalovanému odôvodnil tým, že tieto trovy považuje za neúčelné vzhľadom na to, že o späťvzátí žaloby sa žalovaná dozvedela dňa 23. septembra 2011 a až následne, a to dňa 27. septembra 2011 bolo doručené súdu plnomocenstvo na zastupovanie v konaní advokátom spolu s vyjadrením vo veci samej.

Proti výroku o náhrade trov konania podala žalovaná odvolanie považujúc odôvodnenie tejto časti výroku za zmätočné, nakoľko na jednej strane sa konštatuje neúčelnosť trov konania žalovaného a na druhej strane súd poukazuje na zákonné ustanovenie, ktoré predpokladá účelnosť trov konania v sebe nezahŕňa.

Podľa názoru žalovanej súd nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu pri rozhodovaní o náhrade trov konania, nakoľko v danej veci je potrebné aplikovať zákonné ustanovenie, ktoré odráža zodpovednosť žalobcu za nedôvodný podaný návrh a sankcionuje ho povinnosťou v takomto prípade znášať trovy konania.

Poukázala na to, že žalobca podal v tej istej veci dve rôzne žaloby (mimo tohto konania i žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy vedenú konajúcim súdom pod sp. zn. 3S/17/2011).

Mala za to, že rámec právnej ochrany daný piatou časťou OSP neumožňuje podávanie kumulatívnych žalôb podľa jednotlivých hláv tejto časti, a to ani preventívne ako to z rozporného petitu žalobného návrhu v tejto veci vyplýva, preto je žalobca procesne zodpovedný za podanie neopodstatnenej žaloby.

Čo sa týka kritéria účelnosti trov konania žalovanej, považovala za potrebné uviesť, že požiadala advokátsku kanceláriu JUDr. L. J. o právne služby v súvislosti s predmetným konaním, na ktorom základe bol vypracovaný právny rozbor vo veci, ktorý bol žalovanej zaslaný dňa 13. septembra 2011. Na základe právneho rozboru žalovaná poverila advokátsku kanceláriu JUDr. L. J. zastupovaním v konaní a udelila jej dňa 20. septembra 2011 plnomocenstvo, ktoré bolo konajúcemu súdu predložené.

Vzhľadom k tomu, že vo veci bolo nariadené pojednávanie právna zástupkyňa žalovanej bola pripravená zastupovať žalovanú na tomto pojednávaní.

V krátkom čase pred prvým pojednávaním, ktoré sa malo konať dňa 27. septembra 2011 o 09:00 hod. bolo žalovanej doručené späťvzatie žalobného návrhu, na ktoré reagovala už cestou zvolenej a poverenej právnej zástupkyne.

Žalovaná nepovažovala vzhľadom na procesný úkon žalobcu za účelné vynakladať náklady na cestu právnej zástupkyne na pojednávanie, avšak považovala za potrebné pred rozhodnutím krajského súdu vyjadriť sa vo veci samej a na tomto základe bolo

konajúcemu súdu zaslané vyjadrenie zo dňa 26. septembra 2011, a teda žalovaná si uplatnila účelne vynaložené trovy konania na bránenie svojho práva proti nedôvodné podanej žalobe.

Na tomto základe žalovaná navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie vo výroku o náhrade trov konania zmenil a žalovanej priznal náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania, spolu vo výške 397,17 eura.

Žalobca odvolací návrh nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo z dôvodov a v medziach podaného odvolanie (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

Vzhľadom na ustanovenie § 246c ods. 1 veta druhá OSP, v zmysle ktorého opravný prostriedok podľa piatej časti OSP je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti, a ustanovení § 250k OSP, ktoré osobitne upravuje náhradu trov konania v správnom súdnictve, možnosť podať odvolanie zakotvená nie je, najvyšší súd sa v prvom rade zaoberal prípustnosťou odvolania proti rozhodnutiu o náhrade trov konania.

Správne súdnictvo upravené v piatej časti OSP v ustanovení § 250k a § 250h ods. 2 za bodkočiarkou rieši otázku náhrady trov konania, avšak nerieši rozhodovanie o trovách konania pri podanom odvolaní voči prvostupňovému súdnemu rozhodnutiu. Na uvedenú situáciu sa v zmysle § 246c ods. 1 veta prvá OSP, preto možno primerane použiť ustanovenia tretej časti a štvrtej časti OSP. Keďže podľa OSP je odvolanie zásadne prípustné, s výnimkami v zákone presne stanovenými, medzi ktorými sa odvolanie voči rozhodnutiu o trovách konania nenachádza a ustanovenie § 250ja ods. 1 a 2 OSP upravuje iba prípustnosť odvolania pri rozhodovaní vo veci samej, v predmetnom prípade odvolanie voči rozhodnutiu o trovách konania prvostupňového súdneho rozhodnutia treba pripustiť vzhľadom na ustanovenie § 246c ods. 1 OSP, § 201 OSP a § 202 OSP.

Podľa § 250h ods. 2 OSP až do rozhodnutia súdu môže žalobca vziať žalobu späť; ak žalovanému medzitým vznikli trovy konania, rozhodne súd o ich náhrade.

Citované zákonné ustanovenie vo vete za bodkočiarkou upravuje výnimočné priznanie náhrady trov konania žalovanému pre prípad späťvzatia žaloby, a to trov, ktoré žalovaný vynaložil po tom, čo žalobca podal žalobu. Predpoklady uvedené v tomto ustanovení nemajú spoločné znaky s § 250k ods. 1 OSP, ktoré sa viažu na výsledok, resp. úspech v konaní a v zmysle ktorého nemožno náhradu trov konania priznať nikomu inému iba úspešnému žalobcovi. Rozhodnutie o náhrade trov konania žalovaného podľa § 250h ods. 2 veta za bodkočiarkou bude prichádzať do úvahy najmä v prípade neodôvodnených žalôb a je výnimkou zo zásady, že v správnom súdnictve nemožno priznať náhradu trov konania úspešnému žalovanému, nakoľko to ustanovenie § 250k ods. 1 OSP v zásade vylučuje.

Aj v správnom súdnictve však žalobca môže vziať žalobu späť z dôvodov, ktoré neznamenajú neúspech, ale sú v príčinnej súvislosti s legalizáciou postupu a rozhodovania správneho orgánu (napr. v dôsledku autoremedúry alebo ako v danej veci v dôsledku zrušenia žalobou napadnutého rozhodnutia ústredným orgánom štátnej správy v mimo odvolacom konaní a pod.).

Zo zákona nevyplýva jednoznačne, či súd v tomto prípade môže aplikovať ustanovenia upravujúce náhradu trov konania v tretej časti OSP alebo má aplikovať iba ustanovenie § 250h ods. 2 OSP, ktoré nasvedčuje tomu, že bez zreteľa na ďalšie v prípade späťvzatia žaloby, treba žalovanému vždy priznať náhradu trov konania, ktoré vynaložil.

Vychádzajúc z účelu zákonnej úpravy náhrady trov konania, systematickej súvislosti ako aj požiadavky ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky) ako aj zo zásady, že všetky štátne orgány majú ústavou určenú povinnosť uplatňovať právnu normu v súlade s ústavou, pričom zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb (pozri k tomu bližšie rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. PL. ÚS 15/98, sp. zn. III. ÚS 341/07, či sp. zn. II. ÚS 148/06), možno aj v správnom súdnictve aplikovať zodpovednosť za procesné zavinenie na zastavení konania v zmysle ustanovenia § 146 ods. 2 veta druhá OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá

OSP (pozri k tomu bližšie napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžf/2/2011, sp. zn. 3Sžf/3/2011, či sp. zn. 6Sžf/17/2011).

Je nesporné, že konanie v tejto právnej veci bolo zastavené v dôsledku späťvzatia žaloby (250d ods. 3 OSP s ohľadom na ustanovenie § 250h ods. 2 OSP).

Späťvzatie žaloby je dispozitívny procesný úkon, ktorý aj v správnom súdnictve patrí výlučne žalobcovi. Žalobca ako dominus litis (pán v spore), ktorému svedčí právo podať žalobu vo veci, túto môže na základe vlastnej úvahy i bez uvedenia dôvodu vziať späť. Späťvzatie žaloby ako procesnoprávny úkon (§ 41 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) je prejavom autonómnej vôle žalobcu, s ktorým procesné normy spájajú ukončenie súdneho konania; teda je takou subjektívnou (zavinenou) skutočnosťou, ktorá bezprostredne vedie k zastaveniu konania. Ak žalobca vezme žalobu späť a nejedná sa o prípad podľa § 146 ods. 2 vety druhej OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP z procesného hľadiska platí, že zaviniť zastavenie konania a preto je povinný nahradiť žalovanému trovy konania (k tomu pozri napr. R 49/1993); v správnom súdnictve to osobitne platí s poukazom na ustanovenie § 250h ods. 2 veta za bodkočiarkou OSP. Vnútoraná pohnútkou žalobcu vedúca k späťvzatiu žaloby nezbavuje procesnej zodpovednosti žalobcu na zastavení konania. Pokiaľ dôjde k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách (na strane žalujúcej i žalovanej) a definitívne ju vyriešiť v rámci právnej úpravy obsiahnutej predovšetkým v ustanovení § 250h ods. 2 veta za bodkočiarkou OSP a v ustanovení § 146 ods. 2 veta druhá OSP. Z tohto dôvodu nemôže byť správny právny záver krajského súdu, ktorý považoval trovy vynaložené žalovanou za neúčelné, čo ho napokon viedlo k aplikácii zákonného ustanovenia § 146 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, ktoré sa však na daný prípad nevzťahuje.

Aplikácia ustanovenia § 146 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP aj v správnom súdnictve dopadá len na také prípady zastavenia konania, v ktorých neprichádza do úvahy aplikácia ustanovenia § 250h ods. 2 veta za bodkočiarkou OSP ani aplikácia ustanovenia § 146 ods. 2 OSP veta druhá v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP.

Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ krajský súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania v prípade zastavenia konania na základe späťvzatia žaloby žalobcom aplikoval ustanovenie

§ 146 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci z dôvodu, že na vec použil nesprávny právny predpis.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto musel uznesenie krajského súdu v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov konania podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 OSP zrušiť a vec mu v tomto rozsahu vrátiť na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní rozhodujúc o náhrade trov konania krajský súd v prvom rade ustáli, či na rozhodnutie o náhrade trov konania bude priamo aplikovať ustanovenie § 250h ods. 2 veta za bodkočiarkou, alebo, ak žalobca podal žalobu dôvodne, použije analogicky ustanovenie § 146 ods. 2 veta druhá OSP (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a až potom o náhrade trov konania znova rozhodne.

V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

P o u č e n i e : P r o t i t o m u t o u z n e s e n i u n i e j e p r í p u s t n ý o p r a v n ý p r o s t r i e d o k .

V Bratislave 31. januára 2012

JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Petra Slezáková